

„Udržateľnosť v pamiatkach“

Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2022 na Slovensku

tlačová správa

Miesto konania DEKD: celé územie Slovenskej republiky

Termín konania DEKD: 1.-30. september 2022

Hostujúce mesto otváracieho ceremoniálu: Skalica

Termín a miesto konania otváracieho ceremoniálu: 2. september o 16.00 hod., Námestie slobody

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (DEKD) sa konajú v 50 štátoch Európy, ktoré podpísali Európsky kultúrny dohovor. Slovensko sa pripojilo k usporiadateľom DEKD v roku 1993.

V tomto roku na Slovensku v rámci DEKD oslávime históriu a vzdelanie pod témou „**Udržateľnosť v pamiatkach**“ (ide o voľný preklad anglického originálu „Sustainable heritage“). DEKD oslavujú spoločné dedičstvo Európy, ale aj našu rozmanitosť. Skúmanie bohatej mozaiky kultúr v Európe podporuje dôveru a porozumenie, väčšiu toleranciu a myslenie presahujúce národné hranice. Všetci z toho máme úžitok.

Téma vyzýva pamiatky, aby otvorili svoje brány a ukázali svoju úlohu v udržateľnej budúcnosti a svoj vplyv na zachovanie miestnej identity. Majú šancu ukázať, ako ich možno obnoviť pomocou tradičných techník, zručností a materiálov, ktoré sú súčasťou sociálne a environmentálne udržateľného rozvoja. K účasti sú vyzvané aj dielne vyrábajúce tradičný tovar, dielne na reštaurovanie nábytku, ale aj farmy využívajúce trvalo udržateľné postupy. Netreba zabudnúť na zvýšenie ocenenia prírodného dedičstva prostredníctvom podujatí vysvetľujúcich ochranu voľne žijúcich živočíchov a biodiverzity.

Podmienkou konania aktivity DEKD je označenie miesta v čase ich konania logom DEKD. Do tohto ročníka bolo prihlásených viac ako 180 aktivít. Ich databáza je prístupná na stránke www.dekd.sk

Koordináciu aktivít na území Slovenskej republiky zabezpečuje ICOMOS Slovensko a Združenie historických miest a obcí Slovenska.

Generálnymi partnermi podujatia sú Ministerstvo kultúry SR, Pamiatkový úrad SR a Slovenské národné múzeum. Hlavnými partnermi podujatia sú Národný Trust n. o., Mesto Skalica a Záhorské múzeum v Skalici.

Otvárací ceremoniál DEKD 2022 sa uskutoční **2. septembra 2022** v Skalici. Podujatie sa koná v čase významnom pre Skalicu, nakoľko si mesto v tomto roku pripomína 650.výročie povýšenia na slobodné kráľovské mesto. Od 16.00 hod. budú mať na skalickom námestí návštevníci možnosť vidieť vystúpenie súboru historického tanca **Reminiscencie** a ukážky historického šermu v podaní súboru **Hector**. Predstaví sa aj dievčenská spevácka skupina **Spjevule** zo Skalice a dychová hudba **Skaličané**. V sprievodnom programe je pripravený farmársky jarmok s ochutnávkami jedál dobovej kuchyne,

deti budú môcť navštíviť detský kútik s dobovými hrami, dobové ležovisko a povozíť sa na drevenom kolotoči.

Prehľad aktivít v jednotlivých krajoch Slovenska:

V **Banskobystrickom kraji** sa uskutoční 40 aktivít, napríklad:

- 20. septembra bude v čase od 10.30 do 18.00 v Banskej Bystrici otvorené **Pretórium** (bývalá radnica) **od suterénu po vežičku**. Návštevníci sa môžu voľne poprechádzať v priestoroch, ktoré nie sú bežne prístupné verejnosti.
- Počas celého septembra bude prístupná na hrade Modrý kameň výstava „**Krása pre ženu stvorená**“ venovaná čepcom ako fenoménu tradičnej ľudovej kultúry.

V **Bratislavskom kraji** sa uskutoční 5 aktivít, napríklad:

- 8. septembra o 10.00 hod. uvedie Univerzitná knižnica v Bratislave na barokovom nádvorí vernisáž výstavy **Pretrvali storočia: najstaršie vydania Ezopových bájok v Univerzitnej knižnici**. Predstaví vzácne vydania Ezopových bájok z 15. až 18. storočia a výberovo aj mladšie vydania.
- 9. a 10. septembra sa uskutoční v Modre **Slávnosť hlíny – keramická Modra 2022**, oslava tradičného keramického remesla s témou Keramický dekor inšpirovaný porcelánom, ktorej sa bude venovať aj medzinárodný odborný seminár a výstava diel z medzinárodného sympózia umelcov v rámci projektu Deň hlíny – čaro hlíny.

V **Košickom kraji** sa uskutoční 24 aktivít, napríklad:

- Obec Kostoľany nad Hornádom pripravila **Vernisáž a deň otvorených dverí - vodný mlyn Kostoľany nad Hornádom**, ktoré sa uskutočnia dňa 4. septembra o 18.00 hod. Objekt bude prístupný verejnosti špeciálne pre túto aktivitu.
- Občianske združenie Na zemianskom dvore pripravilo na 19. septembra o 19.00 hod. aktivitu **Prehliadka kúrie zemana Batlazára Egerera v obci Boliarov**. Objekt je v pôvodnom stave a pripravuje sa jeho kompletná rekonštrukcia. Prístupný bude verejnosti špeciálne pre túto aktivitu.

V **Nitrianskom kraji** sa uskutoční 39 aktivít, napríklad:

- 3. septembra máte možnosť zúčastniť sa cyklojazdy s komentovanou prehliadkou o verejných priestranstvách a ich prebiehajúcej revitalizácii v Nitre pod názvom **Na bycikli s primátorom**. Zraz je o 16.50 hod. pri Kine Lipa na Chrenovej.
- Tekovská knižnica v Leviciach pripravila na 21. september o 10.00 hod. literárno-historické rozprávanie pre deti **Kamenný strážca Levíc** o histórii a povestiach o Levickom hrade spojené s výtvarnou súťažou.

V **Prešovskom kraji** sa uskutoční 5 aktivít, napríklad:

- 3. septembra o 15.00 hod. sa začne **Predstavenie zámeru obnovy jedinečného renesančného kaštieľa v Pečovskej Novej Vsi**. Priestory budú sprístupnené návštevníkom špeciálne pre túto aktivitu DEKD.
- Obec Kamenica pripravila na 24. september od 14.00 hod. v obnovej historickej drevenici, ktorá začína slúžiť ako Centrum tradičnej kultúry, komentovanú prehliadku expozície a ukážku

nálezov z obnovy kamenického hradu pod názvom **Ochutnajme Kamenicu**. Súčasťou podujatia bude súťaž vo varení tradičného pokrmu - mačanky, ktorá sa dá pripraviť na tisíc spôsobov.

V **Trenčianskom kraji** sa uskutoční 18 aktivít, napríklad:

- 24. septembra od 14.00 hod. sa uskutoční pod korunami stromov púchovského lesoparku prednáška **Dejiny v lese** zameraná na dejinný vývoj regiónu v kontexte prírodných daností a možností, ktoré determinovali históriu mesta a jeho blízkeho okolia. Aktivitu pripravilo občianske združenie Puchovo dedičstvo.

- 25. septembra o 9.00 hod. začne rozprávanie handlovského zvonára Jozefa Maďara o histórii Handlovej, jej obyvateľov a poľnohospodárstva pod názvom **Kostol Dobrého pastiera**.

V **Trnavskom kraji** sa uskutoční 30 aktivít, napríklad:

- 2. septembra bude v čase konania otváracieho ceremoniálu DEKD sprístupnených so sprievodcami 12 pamiatok mesta Skalica pod názvom **Otvorené pamiatky**.

- 4. septembra budete môcť navštíviť o 14.30, 16.00 a 17.15 hod. **Bellušov vodojem** v Trnave. Prehliadka bude spojená s výstavou vodárenskej sústavy v regióne.

- 24. septembra sa o 16.00 hod. uskutoční **Koncert starej hudby "Vox humana" v Bastióne kaštieľa v Seredi**, kde odznejú stredoveké a renesančné piesne k tancu, k modlitbe a k láske.

V **Žilinskom kraji** sa uskutoční 20 aktivít, napríklad:

- 14. septembra o 9.00 hod. sa uskutoční vo Viacúčelovom zariadení pre seniorov v Čadci prednáška **Jozef Božetech Klemens** určená pre imobilných, zameraná na život a výtvarnú tvorbu významnej osobnosti našich dejín - maliara oltárnych obrazov, portrétistu, sochára, technika a prírodovedca Jozefa Božetecha Klemensa.

- 25. septembra od 9.00 hod. organizuje Kysucké múzeum **Kapustový nedeľu** – tradičné podujatie v Múzeu kysuckej dediny zamerané na zvyky a tradície súvisiace so spracovaním kapusty. Návštevníci budú môcť ochutnať aj jedlá z kuchyne starých materí.

V Prievidzi, dňa 18. augusta 2022

Spracovala: Ing. arch. Silvia Kovárová, PhD.
hlavný koordinátor DEKD na Slovensku